

СПРОЩЕНА СИСТЕМА ОПОДАТКУВАННЯ

ДЛЯ ПІДПРИЄМЦІВ

Київ — 2015

ЗМІСТ

Вступ	4
Розділ 1. Хто може стати платником єдиного податку.....	5
1.1. Групи платників єдиного податку	6
I група.....	6
II група.....	6
III група.....	8
IV група	8
Зверніть увагу!.....	8
1.2. Види діяльності, які не дають права фізичним особам — підприємцям застосовувати спрощену систему оподаткування, обліку та звітності	9
Зверніть увагу!.....	11
Розділ 2. Порядок визначення та ведення обліку доходів	13
2.1. Порядок визначення доходів	14
2.2. Ведення обліку доходів та витрат	15
Зверніть увагу!.....	16
Розділ 3. Ставки єдиного податку. Особливості їх застосування для платників різних груп	18
3.1. Ставка єдиного податку у розмірі 15% для фізичних осіб — підприємців — платників єдиного податку I-III груп.....	19
Таблиця 1.....	20
3.2. Як перевищення граничного обсягу доходу впливає на застосування ставки єдиного податку платників інших груп	21
3.3. Застосування максимального розміру ставки єдиного податку	21
3.4. Обрання ставки єдиного податку, яка передбачає сплату ПДВ.....	22
3.5. Ставка єдиного податку, визначена для платників єдиного податку III групи.....	22

3.6. Розмір ставки, встановлений для фізичних осіб – підприємців – ювелірів	23
Розділ 4. Обрання та перехід фізичної особи – підприємця на сплату єдиного податку	24
4.1. Порядок подання заяви	25
Зверніть увагу!	25
4.2. Відмова від статусу платника єдиного податку.....	26
Самостійна відмова	26
Обов'язкова відмова	26
4.3. Порядок реєстрації платників єдиного податку	28
Розділ 5. Подання податкової звітності та порядок сплати єдиного податку	30
Розділ 6. Особливості сплати платниками єдиного податку інших податків і зборів	34
6.1. Оподаткування доходів найманих працівників.....	35
6.2. Податок на додану вартість	36
6.3. Плата за землю	36
6.4. Єдиний соціальний внесок	37
6.5. Використання касових апаратів платниками єдиного податку	39
6.6. Зовнішньоекономічна діяльність	40
Розділ 7. Відповідальність за порушення правил роботи на єдиному податку	42
Таблиця 2.....	43
Таблиця 3.....	44
Таблиця 4.....	45
Таблиця 5.....	46

ВСТУП

Починаючи з 1 січня 2012 року спрощена система оподаткування застосовується у порядку, встановленому Податковим кодексом України. Обрання або перехід на спрощену систему оподаткування фізичних осіб — підприємців є добровільним. Для того щоб фізичні особи — підприємці змогли визначитись і знайти своє місце у спрощеній системі оподаткування, вони в першу чергу мають звернути увагу на ті основні критерії, які безпосередньо впливають на вибір групи та ставки єдиного податку:

- види діяльності;
- обсяг доходу за попередній календарний рік;
- кількість працюючих.

З огляду на наведені критерії, суб'єкти господарювання можуть самостійно обрати спрощену систему оподаткування та зареєструватися платниками єдиного податку.

З 1 січня 2015 року у зв'язку з ухваленням Закону України № 71 від 28.12.2014 «Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких інших законодавчих актів України щодо податкової реформи» відбулися зміни у справлянні єдиного податку. Зокрема:

- оптимізовано кількість груп платників єдиного податку до чотирьох;
- збільшено максимальний розмір доходу, який дозволяє перебувати на спрощеній системі оподаткування;
- зменшено ставки єдиного податку.

РОЗДІЛ I



Хто може стати платником єдиного податку

1.1 Групи платників єдиного податку

Спрощена система оподаткування передбачає чотири групи платників єдиного податку.

I група

До цієї групи належать виключно фізичні особи — підприємці:

- які не використовують працю найманих осіб;
- які здійснюють виключно роздрібний продаж товарів з торговельних місць на ринках та/або провадять господарську діяльність із надання побутових послуг населенню;
- обсяг доходу яких протягом календарного року не перевищує 300 тис. грн.

II група

До цієї групи також належать лише фізичні особи — підприємці.

Фізичні особи — підприємці можуть набути статусу платників єдиного податку II групи, якщо їхня діяльність полягає у виробництві та/або продажу товарів або вони здійснюють діяльність у сфері ресторанного господарства, за умови, що протягом календарного року вони відповідають сукупності таких критеріїв:

- не використовують працю найманих осіб, або кількість осіб, які перебувають із ними у трудових відносинах, одночасно не перевищує 10 осіб. При розрахунку загальної кількості осіб, які перебувають у трудових відносинах з платником єдиного податку — фізичною особою, не враховуються наймані працівники, які перебувають у відпустці у зв'язку з вагітністю і пологами та у відпустці по догляду за дитиною до досягнення нею передбаченого законодавством віку;
- обсяг їхнього доходу не перевищує 1,5 млн грн.

Платниками єдиного податку II групи можуть бути й ті фізичні особи — підприємці, які надають послуги, але за умови, що такі послуги надаються виключно населенню чи фізичним або юридичним особам — платникам єдиного податку, та за умови дотримання такими платниками наведених вище вимог до платників єдиного податку II групи.

До II групи платників єдиного податку не належать фізичні особи — підприємці, які:

- надають посередницькі послуги з купівлі, продажу, оренди та оцінювання нерухомого майна;
- здійснюють діяльність щодо виробництва, постачання, продажу (реалізації) ювелірних та побутових виробів з дорогоцінних металів та каміння та напівдорогоцінного каміння.

Такі фізичні особи — підприємці належать виключно до III групи платників єдиного податку, якщо відповідають вимогам, встановленим для такої групи.

До побутових послуг населенню, які надаються платниками єдиного податку I та II груп, належать такі види послуг:

- виготовлення взуття за індивідуальним замовленням;
- послуги з ремонту взуття;
- виготовлення швейних виробів за індивідуальним замовленням;
- виготовлення виробів зі шкіри за індивідуальним замовленням;
- виготовлення виробів з хутра за індивідуальним замовленням;
- виготовлення спіднього одягу за індивідуальним замовленням;
- виготовлення текстильних виробів та текстильної галантереї за індивідуальним замовленням;
- виготовлення головних уборів за індивідуальним замовленням;
- додаткові послуги до виготовлення виробів за індивідуальним замовленням;
- послуги з ремонту одягу та побутових текстильних виробів;
- виготовлення та в'язання трикотажних виробів за індивідуальним замовленням;
- послуги з ремонту трикотажних виробів;
- виготовлення килимів та килимових виробів за індивідуальним замовленням;
- послуги з ремонту та реставрації килимів та килимових виробів;
- виготовлення шкіряних галантерейних та дорожніх виробів за індивідуальним замовленням;
- послуги з ремонту шкіряних галантерейних та дорожніх виробів;
- виготовлення меблів за індивідуальним замовленням;
- послуги з ремонту, реставрації та поновлення меблів;
- виготовлення теслярських та столярних виробів за індивідуальним замовленням;
- технічне обслуговування та ремонт автомобілів, мотоциклів, моторолерів і мопедів за індивідуальним замовленням;
- послуги з ремонту радіотелевізійної та іншої аудіо- і відеоапаратури;
- послуги з ремонту електропобутової техніки та інших побутових приладів;
- послуги з ремонту годинників;
- послуги з ремонту велосипедів;
- послуги з технічного обслуговування і ремонту музичних інструментів;

- виготовлення металовиробів за індивідуальним замовленням;
- послуги з ремонту інших предметів особистого користування, домашнього вжитку та металовиробів;
- виготовлення ювелірних виробів за індивідуальним замовленням;
- послуги з ремонту ювелірних виробів;
- прокат речей особистого користування та побутових товарів;
- послуги з виконання фоторобіт;
- послуги з оброблення плівок;
- послуги з прання, оброблення білизни та інших текстильних виробів;
- послуги з чищення та фарбування текстильних, трикотажних і хутрових виробів;
- вичинка хутрових шкур за індивідуальним замовленням;
- послуги перукарень;
- ритуальні послуги;
- послуги, пов'язані з сільським та лісовим господарством;
- послуги домашньої прислуги;
- послуги, пов'язані з очищенням та прибиранням приміщень за індивідуальним замовленням.

III група

До цієї групи належать як фізичні особи — підприємці, так і юридичні особи, в яких протягом календарного року обсяг доходу не перевищує 20 млн грн. При цьому обмеження щодо використання праці фізичних осіб для набуття права бути платником єдиного податку III групи не встановлено.

IV група

До цієї групи належать сільськогосподарські товаровиробники, у яких частка сільськогосподарського товаровиробництва за попередній податковий (звітний) рік дорівнює або перевищує 75%. Платниками єдиного податку IV групи є виключно юридичні особи, тому вона не є предметом висвітлення цього посібника.

Зверніть увагу!

1. З початку 2015 року повністю оновлено українське законодавство щодо оподаткування єдиним податком. Однак є чимало суб'єктів господарювання, які були платниками єдиного податку до початку 2015 року та зацікавлені у подальшому залишатися платником єдиного податку. Після 1 січня 2015-го зберігається реєстрація платника єдино-

го податку для фізичних осіб, які були платниками єдиного податку III або V груп відповідно до законодавства, яке діяло до 1 січня 2015 року.

Тобто вони залишатимуться на спрощеній системі оподаткування і надалі. Відповідно до пункту 4 підрозділу 8 розділу XIX «Прикінцеві положення» Податкового кодексу України фізичні особи — підприємці — платники єдиного податку III та V груп, які перебували на обліку в контролюючих органах до 1 січня 2015 року, з 1 січня 2015 року вважаються платниками єдиного податку III групи. При цьому подавати відповідну заяву до контролюючого органу у зв'язку зі зміною групи не потрібно. Зміни до реєстру платників єдиного податку в такому випадку вносяться контролюючими органами самостійно.

2. Часто фізична особа — підприємець залучає до виконання робіт працівників за цивільно-правовими договорами.

Якщо фізична особа — підприємець — платник єдиного податку укладає договір, що містить ознаки трудового договору, то такий платник єдиного податку враховує працівників, яких залучає за таким договором, до загальної кількості осіб, що перебувають із ним у трудових відносинах.

3. Щодо можливості фізичної особи — підприємця, яка отримує компенсацію з місцевого бюджету за перевезення пільгових категорій населення, перебувати у II групі платників єдиного податку, то слід зазначити таке.

Фізична особа — підприємець, що здійснює перевезення пасажирів на автобусних маршрутах загального користування, надає такі послуги безпосередньо населенню і за умови дотримання критеріїв, визначених для II групи платників єдиного податку, має право обрати цю групу незалежно від того, що пільгові перевезення пасажирів покриваються за рахунок дотації з бюджету.

Підприємцю, перш ніж обрати ту чи іншу групу платника єдиного податку та застосувати відповідну ставку податку, слід ознайомитись із нормами, які унеможливають перебування на спрощеній системі оподаткування, а також із порядком визначення доходів.

1.2. Види діяльності, які не дають права фізичним особам — підприємцям застосовувати спрощену систему оподаткування, обліку та звітності

Не можуть бути платниками єдиного податку фізичні особи — підприємці, які здійснюють такі види діяльності:

- діяльність щодо організації, проведення азартних ігор, лотерей, крім їх розповсюдження, парі, а саме букмекерське парі, парі тоталізатора;

- обмін іноземної валюти;
- виробництво, експорт, імпорт, продаж підакцизних товарів, крім тих, які здійснюють роздрібний продаж паливно-масельних матеріалів в ємностях до 20 літрів та роздрібний продаж пива і столових вин;
- видобуток, виробництво, реалізацію дорогоцінних металів і дорогоцінного каміння, у тому числі органогенного утворення. Виняток становлять ті підприємці, які здійснюють виробництво, постачання, продаж (реалізацію) ювелірних та побутових виробів з дорогоцінних металів, дорогоцінного каміння, дорогоцінного каміння органогенного утворення та напівдорогоцінного каміння;
- видобуток, реалізацію корисних копалин, крім реалізації корисних копалин місцевого значення;
- діяльність у сфері фінансового посередництва, крім діяльності у сфері страхування, яка здійснюється страховими агентами, визначеними Законом України «Про страхування», сюрвейєрами, аварійними комісарами та аджастерами;
- діяльність з управління підприємствами;
- діяльність із надання послуг пошти (крім кур'єрської діяльності) та зв'язку (крім діяльності, що не підлягає ліцензуванню);
- діяльність із продажу предметів мистецтва та антикваріату, діяльність щодо організації торгів (аукціонів) із продажу витворів мистецтва, предметів колекціонування або антикваріату;
- діяльність з організації, проведення гастрольних заходів.

Право на застосування спрощеної системи оподаткування, обліку та звітності не поширюється на:

- фізичних осіб — підприємців, які здійснюють технічні випробування та дослідження, діяльність у сфері аудиту;
- фізичних осіб — підприємців, які надають в оренду земельні ділянки, загальна площа яких перевищує 0,2 гектара, житлові приміщення та/або їх частини, загальна площа яких перевищує 100 квадратних метрів, нежитлові приміщення (споруди, будівлі) та/або їх частини, загальна площа яких перевищує 300 квадратних метрів;
- фізичних осіб – нерезидентів;
- фізичних осіб — підприємців, які на день подання заяви про реєстрацію платником єдиного податку мають податковий борг, крім безнадійного податкового боргу, що виник унаслідок форс-мажорних обставин.

Зверніть увагу!

1. Фізична особа — підприємець, яка здійснює діяльність, пов'язану з наданням в оренду орендованого нерухомого майна, у разі здавання в суборенду нежитлового приміщення площею до 300 квадратних метрів, має право перебувати у II групі платників єдиного податку.

Відповідно до КВЕД ДК 009:2010 діяльність, пов'язана з наданням в оренду власного чи орендованого нерухомого майна, належить до групи 68.20.

2. Фізична особа — підприємець — платник єдиного податку II групи, що здійснює діяльність у сфері ресторанного господарства, має право приймати замовлення від суб'єктів господарювання (юридичних осіб та фізичних осіб — підприємців), які перебувають на загальній системі оподаткування, на обслуговування свят, банкетів, інших спеціальних замовлень, оскільки платник єдиного податку під час обслуговування таких замовлень здійснює продаж і організацію споживання продукції власного виробництва і закупних товарів.

Згідно з Правилами роботи закладів (підприємств) ресторанного господарства, затвердженими наказом Міністерства економіки та з питань європейської інтеграції № 219 від 24.07.2002, заклад ресторанного господарства — це організаційно-структурна одиниця у сфері ресторанного господарства, яка здійснює виробничо-торговельну діяльність: виробляє та/або доготовляє, продає і організовує споживання продукції власного виробництва і закупних товарів, може організовувати дозвілля споживачів (п. 3 Правил). Розрахунки за продукцію й надані послуги в таких закладах здійснюються за готівку та/або в безготівковій формі (п. 3.2 Правил).

3. Якщо фізична особа — підприємець — платник єдиного податку II групи, що обрала вид господарської діяльності «Надання в оренду й експлуатацію власного чи орендованого нерухомого майна», надасть в оренду нерухомість юридичній особі як фізична особа, то такий підприємець втратить статус платника єдиного податку.

4. Законодавством не встановлено обмежень щодо видів цивільно-правових договорів і категорій суб'єктів господарювання, у яких фізичні особи — підприємці — платники єдиного податку, що обрали II групу, можуть здійснювати придбання товарів (робіт, послуг).

Платники єдиного податку II групи можуть здійснювати продаж товарів, отриманих від суб'єкта господарювання — неплатника єдиного податку, за договором комісії чи доручення.

Разом з тим платники єдиного податку повинні здійснювати розрахунки за відвантажені товари (виконані роботи, надані послуги)

виключно у грошовій формі (готівковій та/або безготівковій) (п. 296.1 ст. 296 Податкового кодексу України).

5. Фізична особа — підприємець — платник єдиного податку II групи не має права надавати послуги, у тому числі побутові, суб'єктам господарювання, які не є платниками єдиного податку, та фізичним особам, які здійснюють незалежну професійну діяльність, оскільки такі платники можуть здійснювати господарську діяльність із надання послуг, у тому числі побутових, лише платникам єдиного податку та/або населенню.

При цьому термін «населення» у значенні п.п. 2 п. 291.4 ст. 291 Податкового кодексу України не є спеціальним, а використовується у загальному значенні.

Населення — це сукупність людей, які перебувають у межах певної держави і підлягають її юрисдикції. До складу населення входять громадяни держави, іноземні громадяни, які живуть у цій державі тривалий час, особи без громадянства та особи з подвійним і більше громадянством¹.

1 Український юридичний термінологічний словник, термінологічний словник «Ліга-Закон».

РОЗДІЛ II



Порядок визначення та ведення обліку доходів

2.1. Порядок визначення доходів

Визначення доходу здійснюється для цілей оподаткування єдиним податком та для встановлення можливості надання права підприємцю зареєструватися платником єдиного податку або перебувати на спрощеній системі оподаткування.

Підприємці мають право бути платниками єдиного податку в наступному році лише за умови, якщо вони не перевищили обсяг доходу, встановлений для відповідної групи.

Доходом для фізичної особи — підприємця — платника єдиного податку є дохід, отриманий протягом податкового (звітного) періоду в грошовій формі (готівковій та/або безготівковій), матеріальній або нематеріальній формі.

До суми доходу платника єдиного податку включається також вартість безоплатно отриманих протягом звітного періоду товарів (робіт, послуг).

Безоплатно отриманими вважаються товари (роботи, послуги), надані платнику єдиного податку згідно з письмовими договорами дарування та іншими письмовими договорами, укладеними згідно із законодавством, за якими не передбачено грошової або іншої компенсації вартості таких товарів (робіт, послуг) чи їх повернення, а також товари, передані платнику єдиного податку на відповідальне зберігання і використані таким платником єдиного податку.

Якщо фізична особа — підприємець — платник єдиного податку III групи є платником податку на додану вартість, то до суми доходу такого платника буде також включатися сума кредиторської заборгованості, за якою минув строк позовної давності.

У разі якщо фізична особа — підприємець надає послуги або виконує роботи за договорами комісії, доходом буде сума отриманої винагороди повіреного (агента). Це стосується також договорів доручення, транспортного експедирування та агентських договорів.

Якщо фізична особа — підприємець отримує доходи у вигляді процентів, дивідендів, роялті чи страхові виплати і відшкодування, то такі доходи не включатимуться до доходу платника єдиного податку.

Не будуть включатися до доходу платника єдиного податку — фізичної особи — підприємця також доходи, які він отримав від продажу рухомого та нерухомого майна, яке належить йому на праві власності та використовується в його господарській діяльності.

Для фізичної особи — підприємця — платника єдиного податку датою отримання доходу є саме дата надходження їй коштів у грошовій (готівковій або безготівковій) формі, дата підписання нею акта приймання-передачі безоплатно отриманих товарів (робіт, послуг).

При списанні платником єдиного податку III групи (зі ставкою оподаткування 2%) кредиторської заборгованості, щодо якої минув строк позовної давності, дата отримання доходу визначається як дата такого списання.

2.2. Ведення обліку доходів та витрат

Платники єдиного податку не звільнені від обов'язку ведення обліку доходів та витрат і подання звітності. Однак для такої категорії підприємців ведення обліку та звітності максимально спрощене.

Фізичні особи — підприємці — платники єдиного податку I та II груп, а також III групи, які не є платниками ПДВ, повинні вести Книгу обліку доходів, у якій щоденно за підсумками робочого дня відображати результати своєї господарської діяльності (отримані доходи).

Підприємці — платники єдиного податку III групи, що є платниками ПДВ, ведуть не лише облік доходів, але й облік витрат за встановленими формою та порядком (Книга обліку доходів, Книга обліку доходів і витрат, далі — Книги).

Таким чином, облік доходів і витрат платниками єдиного податку здійснюється шляхом ведення відповідної Книги на підставі первинних документів. Розглянемо окремі правила ведення Книг.

Книги ведуться у паперовому вигляді, аркуші повинні бути пронумеровані та прошнуровані. В обов'язковому порядку всі Книги потрібно подати до контролюючого органу за місцем свого обліку на реєстрацію. Книги зберігаються у платника податку протягом 3 років після виконання останнього запису.

Записи у Книгах здійснюються тільки у той день, в який отримано дохід. Якщо дохід не отримували, робити записи чи проставляти нулі не потрібно. Записи проставляються у гривнях без копійок. У разі внесення виправлень новий запис засвідчується підписом платника податку.

У разі втрати, пошкодження або дострокового знищення Книги платник зобов'язаний у п'ятиденний строк зі дня такої події письмово повідомити контролюючий орган за місцем обліку, а також відновити втрачені документи протягом 90 календарних днів зі дня, що настає за днем надходження повідомлення до контролюючого органу.

Фізичні особи — підприємці — платники єдиного податку зобов'язані забезпечити зберігання первинних документів, на підставі яких заповнювалися Книги, не менш як 1095 днів зі дня подання податкової декларації платника єдиного податку — фізичної особи — підприємця або іншої податкової звітності, для складення якої вони використовуються.

За незбереження первинних документів до платників єдиного податку застосовуються штрафи відповідно до п. 121.1 ст. 121 Податкового кодексу України.

За відсутності первинних документів на товари (роботи, послуги), придбані платником єдиного податку, у разі виявлення факту неутримання податку на доходи фізичних осіб при виплаті доходу громадянам до платника податку застосовуються штрафні санкції як до податкового агента, передбачені п. 127.1 ст. 127 Податкового кодексу України, та на суму податкового боргу нараховується пеня після закінчення строків погашення узгодженого грошового зобов'язання згідно з п.п. 129.1.1 п. 129.1 ст. 129 Податкового кодексу України.

Зверніть увагу!

1. Кошти, повернуті банком з депозитного рахунка фізичної особи — підприємця на його поточний рахунок після закінчення строку депозитного договору, не є доходом фізичної особи — підприємця — платника єдиного податку, якщо зазначені кошти було внесено на депозитний рахунок після включення до доходу такого підприємця в період їх отримання.

2. Перерахунок іноземної валюти за офіційним курсом гривні, встановленим Національним банком України, яка на дату закінчення звітного періоду обліковується на поточному рахунку фізичної особи — підприємця — платника єдиного податку, не здійснюється.

3. Фізичні особи — підприємці, які є платниками єдиного податку, не здійснюють облік залишків товарних запасів, матеріалів, сировини та не відображають їх у Книгах.

4. Якщо фізичній особі — підприємцю — платнику єдиного податку орендарем відшкодовано суму комунальних платежів, сплату яких передбачено договором оренди, то така сума включається до доходу платника єдиного податку від провадження ним діяльності з надання послуг щодо надання нерухомості в оренду.

У випадку, якщо орендарем комунальні платежі відшкодовувалися платнику єдиного податку, але договором оренди не передбачено такої сплати, то сума таких платежів включається до доходу платника єдиного податку та оподатковується за обраною ним ставкою, за винятком платника єдиного податку II групи. Відшкодована орендарем сума комунальних платежів, що згідно з договором не включається до орендної плати, у платника єдиного податку II групи не вважається доходом, отриманим від виду діяльності, який не зазначено у реєстрі платників єдиного податку, і до такого доходу застосовується ставка єдиного податку у розмірі 15% від такого доходу.

Фізична особа — підприємець, переконавшись у тому, що обраний вид діяльності та розмір доходу за попередній календарний рік не перешкоджають переходу на сплату єдиного податку, приймає рішення про перехід на спрощену систему оподаткування та обирає групу та ставку єдиного податку з урахуванням установлених для тієї чи іншої групи критеріїв.

РОЗДІА ІІІ



Ставки єдиного податку. Особливості їх застосування для платників різних груп

Для фізичних осіб — підприємців — платників єдиного податку I та II груп ставки встановлюються сільськими, селищними та міськими радами. Такі ставки є фіксованими* і визначаються у відсотках до розміру мінімальної заробітної плати, встановленої на 1 січня звітного року. Фіксовані ставки визначаються з розрахунку на календарний місяць, залежать від виду господарської діяльності та становлять:

- для I групи — до 10% розміру мінімальної зарплати за календарний місяць (до 121,80 грн — до 1 грудня 2015 року);
- для II групи — до 20% розміру мінімальної зарплати за календарний місяць (до 243,60 грн — до 1 грудня 2015 року).
- для III групи платників єдиного податку встановлені ставки** у відсотках до доходу:
 - 2% від доходу — за умови окремої сплати ПДВ;
 - 4% від доходу — у разі включення ПДВ до складу єдиного податку.

Інформацію про особливості застосування ставок оподаткування єдиним податком для фізичних осіб — підприємців — платників єдиного податку I-III груп наведено у таблиці 1.

Ставки єдиного податку для фізичних осіб — підприємців застосовуються з урахуванням певних особливостей.

3.1. Ставка єдиного податку у розмірі 15% установлюється для фізичних осіб — підприємців — платників єдиного податку I-III груп:

- до суми перевищення обсягу доходу, який для I групи платників єдиного податку становить 300 тис. грн, для II групи — 1,5 млн грн, для III групи — 20 млн грн;
- до доходу, отриманого при застосуванні іншого способу розрахунків, ніж грошовий;
- до доходу, отриманого від здійснення видів діяльності, які не дають права застосовувати спрощену систему оподаткування;
- до доходу, отриманого платниками єдиного податку I-II груп від провадження діяльності, не зазначеної у реєстрі платників єдиного податку;
- до доходу, отриманого платниками єдиного податку I групи від провадження діяльності іншої, ніж роздрібний продаж товарів з торговельних місць на ринках та/або надання побутових послуг населенню чи отриманого платниками II групи від про-

Таблиця 1

Група	Критерії груп	Особливості діяльності	Основна ставка податку	Максимальна ставка податку	Додаткова ставка податку — 15%
I група	Не використовують працю найманих осіб Річний обсяг доходу не перевищує 300 000 грн	Роздрібний продаж товарів з торговельних місць на ринках та/або надання побутових послуг населенню	До 10% мінімальної заробітної плати* (до 121,80 грн)	У разі здійснення кількох видів господарської діяльності У разі здійснення господарської діяльності на територіях більш як однієї сільської, селищної або міської ради	До суми перевищення граничного обсягу доходу, який дає право застосовувати спрощену систему оподаткування До доходу, отриманого від діяльності, не зазначеної у реєстрі платників єдиного податку I або II групи До доходу, отриманого при застосуванні іншого способу розрахунків, ніж грошовий
II група	Кількість найманих працівників – не більше 10 осіб Річний обсяг доходу не перевищує 1 500 000 грн	Надання послуг, у тому числі побутових***, платникам єдиного податку та/або населенню, виробництво та/або продаж товарів, діяльність у сфері ресторанного господарства	До 20% мінімальної заробітної плати* (до 243,60 грн)		До доходу, отриманого від здійснення видів діяльності, які не дають права застосовувати спрощену систему оподаткування До доходу, отриманого I або II групою від провадження діяльності, не передбаченої для цих груп
III група	Кількість найманих працівників – без обмежень Річний обсяг доходу не перевищує 20 000 000 грн	Будь-які види діяльності, крім тих, які заборонені платникам єдиного податку****	2% від доходу зі сплатою ПДВ** 4% від доходу без сплати ПДВ**	–	

вадження господарської діяльності іншої, ніж з надання послуг (у тому числі побутових) платникам єдиного податку та/або населенню, виробництво та/або продаж товарів, діяльність у сфері ресторанного господарства тощо.

3.2. Як перевищення граничного обсягу доходу впливає на застосування ставки єдиного податку платників інших груп

- а) Платник єдиного податку I групи у разі перевищення у календарному кварталі обсягу доходу в розмірі 300 тис. грн з наступного календарного кварталу зобов'язаний за заявою перейти на застосування ставки єдиного податку платників II групи (до 20% розміру мінімальної заробітної плати) або III групи (2%, 4% від доходу) або відмовитися від застосування спрощеної системи оподаткування.
- б) Платник єдиного податку II групи у разі перевищення у податковому (звітному) періоді обсягу доходу в розмірі 1,5 млн грн в наступному звітному кварталі зобов'язаний за заявою перейти на застосування ставки єдиного податку платників III групи (2%, 4% від доходу) або відмовитися від застосування спрощеної системи оподаткування.

І в першому і в другому випадках заява подається не пізніше 20-го числа місяця, наступного за календарним кварталом, у якому допущене перевищення обсягу доходу. Сума перевищення обсягу доходу оподатковується за ставкою єдиного податку у розмірі 15%.

- в) Платник єдиного податку III групи у разі перевищення у податковому (звітному) періоді обсягу доходу в розмірі 20 млн грн зобов'язаний перейти на загальну систему оподаткування, подавши заяву не пізніше 20-го числа місяця, наступного за календарним кварталом, у якому допущено таке перевищення. Сума перевищення обсягу доходу оподатковується за ставкою єдиного податку у розмірі 15%.

3.3. Застосування максимального розміру ставки єдиного податку

Якщо ви є платником єдиного податку I або II групи, то у разі здійснення кількох видів господарської діяльності до вас застосовуватиметься максимальний розмір ставки єдиного податку, встановлений для таких видів господарської діяльності. Максимальний розмір ставки єдиного податку, встановлений для відповідної групи, застосовується

також у разі здійснення платником єдиного податку I або II групи господарської діяльності на території більш ніж однієї сільської, селищної або міської ради.

Наприклад, якщо ви є платником єдиного податку II групи і провадите діяльність певного виду на території трьох різних рад, якими встановлено різні ставки єдиного податку – 150, 180 та 200 грн, – то ви змушені будете сплачувати максимальний розмір податку – 200 грн.

3.4. Обрання ставки єдиного податку, яка передбачає сплату ПДВ

Новостворена фізична особа — підприємець може зареєструватися з дня державної реєстрації як платник єдиного податку III групи зі ставкою 4% від доходу, не пізніше ніж за 15 днів до початку наступного кварталу подати заяву про перехід на сплату єдиного податку III групи за ставкою 2% від доходу та подати заяву на реєстрацію платником ПДВ.

Тобто, якщо ви є новоствореною фізичною особою — підприємцем, ви можете обрати ставку єдиного податку, що передбачає сплату ПДВ лише після здійснення реєстрації платником ПДВ.

3.5. Ставку єдиного податку, визначену для платників єдиного податку III групи у розмірі 2%, фізичні особи — підприємці можуть обрати у разі:

- переходу платника ПДВ на спрощену систему оподаткування і подання заяви не пізніше ніж за 15 календарних днів до початку наступного календарного кварталу;
- добровільної зміни ставки 4% платника єдиного податку III групи і подання заяви про зміну ставки не пізніше ніж за 15 календарних днів до початку календарного кварталу, в якому буде застосовуватися нова ставка та реєстрації платником ПДВ;
- переходу неплатника ПДВ на спрощену систему оподаткування або зміни групи платника єдиного податку шляхом реєстрації платником ПДВ і подання заяви про перехід на спрощену систему або зміну групи не пізніше ніж за 15 календарних днів до початку календарного кварталу, в якому здійснено реєстрацію платником ПДВ.

Зауважте, що обов'язковий перехід платника єдиного податку III групи на ставку 4% передбачений у разі анулювання реєстрації платни-

ка ПДВ або відмови від застосування спрощеної системи шляхом подання заяви не пізніше ніж за 15 календарних днів до початку наступного календарного кварталу, в якому здійснене таке анулювання.

3.6. Розмір ставки, встановлений для фізичних осіб — підприємців – ювелірів

Якщо ви ювелір, тобто належите до підприємців, які здійснюють діяльність з виробництва, постачання, продажу (реалізації) ювелірних та побутових виробів з дорогоцінних металів, дорогоцінного каміння, дорогоцінного каміння органогенного утворення та напівдорогоцінного каміння, то ви можете бути платником єдиного податку лише III групи, для якого у будь-якому випадку діє максимальна ставка єдиного податку — 4% від доходу.

У разі оформлення найманих працівників фізичними особами — підприємцями, які здійснюють діяльність з використанням найманої праці, ставки єдиного податку не змінюються за умови, що ви не перевищили граничної чисельності найманих працівників. У разі перевищення граничної чисельності найманих працівників ви будете зобов'язані залишити спрощену систему оподаткування з 1-го числа місяця, наступного за податковим (звітним) періодом, у якому буде допущено таке перевищення.

РОЗДІЛ IV



Обрання та перехід фізичної особи — підприємця на сплату єдиного податку

4.1. Порядок подання заяви

Для того щоб обрати або перейти на сплату єдиного податку, потрібно подати до контролюючого органу за місцем податкової адреси заяву за встановленою формою. Платник самостійно обирає, у який спосіб він буде її подавати:

- особисто або уповноважить на це іншу особу;
- надішле її поштою з повідомленням про вручення;
- засобами електронного зв'язку в електронній формі;
- державному реєстратору разом із документами, які подаються для проведення державної реєстрації фізичної особи — підприємця. У свою чергу державний реєстратор самостійно передає електронну копію заяви до контролюючого органу одночасно з відомостями з реєстраційної картки на здійснення державної реєстрації.

Заява про перехід із загальної на спрощену систему оподаткування подається платником до контролюючого органу не пізніше ніж за 15 календарних днів до початку наступного календарного кварталу. При цьому такий перехід можливий за дотримання критеріїв щодо провадження певних видів діяльності, обсягу доходу та кількості працюючих для конкретної групи платника єдиного податку за попередній календарний рік.

Перейти на сплату єдиного податку можна лише один раз протягом календарного року.

Обов'язковою умовою для переходу на спрощену систему оподаткування є сплата всіх установлених податків та зборів, термін сплати яких настав на дату подання заяви.

Зверніть увагу!

1. Ви маєте право перейти на сплату єдиного податку лише з наступного календарного кварталу. Тому, подавши заяву про перехід на сплату єдиного податку у червні — не пізніше ніж за 15 календарних днів до 1 липня, тобто у II кварталі, — стати платником єдиного податку ви зможете лише з 1 липня, тобто з III кварталу.

До заяви додається розрахунок доходу за попередній календарний рік.

2. Ви маєте право перейти на сплату єдиного податку не більше ніж один раз протягом календарного року. Отже, якщо ви відмовились від застосування спрощеної системи оподаткування у тому році, в якому перейшли на неї, то знову стати платником єдиного податку можна лише з наступного року.

3. Фізичні особи — підприємці, які зареєструвались і до кінця місяця, в якому відбулась їх державна реєстрація, подали заяву щодо обрання I або II групи платника єдиного податку, стають платниками єдиного податку з 1-го числа місяця, наступного за місяцем їх реєстрації.

4. Якщо ви лише зареєструвались і разом із документами на проведення державної реєстрації або протягом 10 днів з моменту державної реєстрації подали заяву для обрання III групи платника єдиного податку без сплати податку на додану вартість, то ви будете платником єдиного податку з дня державної реєстрації.

4.2. Відмова від статусу платника єдиного податку

Фізична особа — підприємець може самостійно відмовитись від спрощеної системи оподаткування, а в окремих випадках зобов'язана перейти на загальну систему оподаткування.

Самостійна відмова

У разі якщо фізична особа — підприємець вирішила **самостійно** відмовитися від спрощеної системи оподаткування, вона повинна не пізніше ніж за 10 календарних днів до початку нового календарного кварталу (року) подати заяву до контролюючого органу, у якому вона зареєстрована платником єдиного податку.

Такий перехід здійснюється з 1-го числа місяця, наступного за податковим (звітним) кварталом, у якому подано заяву щодо відмови від спрощеної системи оподаткування у зв'язку з переходом на загальну систему оподаткування.

Обов'язкова відмова

Зобов'язані перейти на загальну систему оподаткування:

- платники єдиного податку I та II груп, які перевищили протягом календарного року встановлений для них обсяг доходу та не здійснили перехід на застосування іншої ставки єдиного податку;
- платники єдиного податку I та II груп, які перевищили протягом календарного року обсяг доходу 20 млн грн та використали право на застосування інших ставок, установлених для III групи;
- платники єдиного податку III групи, які перевищили протягом календарного року встановлений для них обсяг доходу.

У перерахованих випадках перехід на сплату інших податків і зборів здійснюється з 1-го числа місяця, наступного за податковим (звітним) кварталом, у якому відбулося таке перевищення.

В обов'язковому порядку мусять перейти на загальну систему оподаткування фізичні особи — підприємці — платники єдиного податку I-III груп, які :

- застосували інший спосіб розрахунків за відвантажені товари (виконані роботи чи надані послуги), ніж в грошовій формі (готівковій та/або безготівковій);
- здійснили види діяльності, що не дають права перебувати на спрощеній системі оподаткування або не відповідають вимогам організаційно-правових форм господарювання;
- перевищили чисельність фізичних осіб, що перебувають у трудових відносинах із платником єдиного податку;
- здійснили види діяльності, не зазначені у реєстрі платників єдиного податку.

У таких випадках перехід на сплату інших податків і зборів здійснюється з 1-го числа місяця, наступного за податковим (звітним) періодом, у якому допущено відповідні порушення.

Для платників єдиного податку I та II груп, які здійснили не передбачену для них діяльність, мають перейти на загальну систему оподаткування з 1-го числа місяця, наступного за податковим (звітним) кварталом, у якому здійснювалась така діяльність.

Якщо у фізичної особи — підприємця — платника єдиного податку на кожне 1-е число місяця протягом двох послідовних кварталів рахується податковий борг, то такий платник повинен перейти на сплату інших податків і зборів в останній день другого із двох послідовних кварталів.

Тобто, якщо станом на 1 квітня 2015 року та на 1 липня 2015 року у платника єдиного податку буде рахуватись податковий борг, у тому числі за штрафними санкціями та пенею, то 30 вересня 2015 року такий платник має перейти на сплату інших податків і зборів.

Як уже зазначалось, обрання (для новостворених) або перехід на єдиний податок (із загальної системи оподаткування або на іншу групу платника єдиного податку) здійснюється за заявою. У заяві вказуються обрані види господарської діяльності згідно з КВЕД ДК 009:2010, у разі здійснення виробництва — вид товару (продукції), а також місце провадження діяльності.

Також у заяві обов'язково зазначаються:

- прізвище, ім'я, по батькові фізичної особи — підприємця, реєстраційний номер облікової картки платника податків або серія та номер паспорта (для фізичних осіб, які через свої релі-

гійні переконання відмовилися від прийняття реєстраційного номера облікової картки платника податків);

- податкова адреса;
- обрані група та ставка єдиного податку або зміна групи та ставки єдиного податку;
- кількість осіб, які одночасно перебувають із фізичною особою підприємцем у трудових відносинах;
- дата (період) обрання або переходу на спрощену систему оподаткування;
- обсяг доходу за попередній календарний рік (якщо ви є новоствореною фізичною особою — підприємцем, то ця графа не заповнюється і ставиться прочерк).

При зміні у фізичної особи — підприємця прізвища або серії та номера паспорта необхідно подати заяву до контролюючого органу протягом місяця зі дня виникнення таких змін.

Платники I та II груп, у яких змінилася податкова адреса, місце провадження господарської діяльності чи види господарської діяльності, подають заяву не пізніше 20-го числа місяця, наступного за місяцем, у якому відбулися такі зміни.

Фізичні особи — підприємці — платники єдиного податку III групи, у яких змінилася податкова адреса чи місце провадження господарської діяльності, подають заяву разом із податковою декларацією за податковий звітний період, у якому відбулися такі зміни. До поданої заяви додається розрахунок доходу за попередній календарний рік.

4.3. Порядок реєстрації платників єдиного податку

Реєстрація фізичної особи — підприємця як платника єдиного податку здійснюється шляхом внесення відповідних записів до реєстру платників єдиного податку.

Такий реєстр ведеться Державною фіскальною службою України. У реєстрі міститься інформація про осіб, які зареєстровані платниками єдиного податку. З реєстром платників єдиного податку можна ознайомитися на веб-порталі Державної фіскальної служби України www.sts.gov.ua. Мотивована письмова відмова у реєстрації підприємця платником єдиного податку надається контролюючим органом підприємцеві протягом двох робочих днів зі дня подання ним заяви. Відмову може бути оскаржено в адміністративному порядку або в суді.

Контролюючий орган може відмовити у реєстрації платника єдиного податку у випадках:

- невідповідності вимогам щодо здійснення певних видів діяльності;
- недотримання критеріїв щодо обсягу доходу та чисельності працівників за календарний рік;
- наявності податкового боргу;
- недотримання вимог підприємцем, який перебував на загальній системі оподаткування, щодо порушення строків подання заяви.

Реєстрація платником єдиного податку є безстроковою. Контролюючий орган своїм рішенням може анулювати реєстрацію платника єдиного податку лише у разі:

- коли підприємець самостійно подає заяву щодо відмови від застосування спрощеної системи оподаткування та переходить на загальну систему оподаткування. Анулюється реєстрація в останній день календарного кварталу, в якому подано таку заяву.
- припинення господарської діяльності. Таку реєстрацію буде анульовано зі дня, коли контролюючий орган отримав від держреєстратора повідомлення про припинення держреєстрації.
- коли підприємець зобов'язаний перейти на загальну систему оподаткування.

РОЗДІЛ V



Подання податкової звітності та порядок сплати єдиного податку

Подання звітності та порядок сплати єдиного податку для платників єдиного податку I та II груп відрізняється від порядку подання звітності та сплати єдиного податку фізичними особами — підприємцями III групи.

Так, фізичні особи — підприємці — платники єдиного податку I та II груп сплачують єдиний податок щомісяця не пізніше 20-го числа (включно) поточного місяця. Вони можуть сплатити його за весь податковий (звітний) період (квартал, рік), але не більш як до кінця поточного звітного року.

Платники єдиного податку I та II груп подають річну декларацію за встановленою формою по закінченні звітного року, а саме — протягом 60 календарних днів, наступних за останнім календарним днем звітного (податкового) року. Тобто у 2015 році така декларація подається за підсумками діяльності 2014 року протягом 60 календарних днів, наступних за цим роком.

У річній декларації відображається обсяг отриманого доходу та щомісячні платежі.

Такий вид декларації (річний) буде подаватись, якщо підприємець не допустив перевищення протягом року обсягу встановленого для нього доходу або у випадку, якщо він самостійно не перейшов на сплату єдиного податку за іншою ставкою.

Якщо фізична особа — підприємець є платником єдиного податку III групи, то податкову декларацію до контролюючого органу вона подає щокварталу протягом 40 календарних днів, наступних за останнім календарним днем звітного (податкового) кварталу (у 2015 році: за I квартал — не пізніше 11 травня, за II квартал — не пізніше 10 серпня, за III квартал — не пізніше 9 листопада, за IV — не пізніше 9 лютого наступного, 2016 року). Податкова декларація складається наростаючим підсумком, фінансові показники зазначаються у гривнях без копійок.

Фізичні особи — підприємці — платники єдиного податку III групи сплачують єдиний податок протягом 10 календарних днів після граничного терміну подання податкової декларації за податковий (звітний) квартал.

Наприклад, за II квартал 2015 року єдиний податок має бути сплачено у травні (строк подання декларації за II квартал — 40 днів після закінчення другого кварталу + ще 10 днів для сплати).

Фізичні особи — підприємці, які перебувають на єдиному податку I-III груп подають податкову звітність з єдиного податку до контролюючого органу за місцем своєї податкової адреси (місцем реєстрації).

Сплата єдиного податку також здійснюється за місцем податкової адреси (місцем реєстрації) фізичної особи — підприємця — платника єдиного податку.

Розглянемо особливості подання звітності з єдиного податку у разі перевищення фізичними особами — підприємцями обсягу встановленого доходу.

1. Платники єдиного податку I та II груп у разі перевищення протягом року обсягу доходу або самостійного прийняття ними рішення про перехід на сплату єдиного податку за ставками, встановленими для інших груп єдиного податку — II або III, — зобов'язані подавати квартальну податкову декларацію.

У такій декларації слід окремо відобразити обсяг доходу за визначеною для відповідної групи (I чи II групи) ставкою, обсяг доходу за ставкою 15%, обсяг доходу за новою ставкою єдиного податку, а також щомісячні платежі.

Слід зауважити, що таке щоквартальне подання податкової декларації звільняє підприємця від обов'язку подання річної податкової декларації.

2. Якщо ви є платником єдиного податку II групи, то у податковій звітності з цього податку окремо треба відобразити обсяг доходу за кожною з обраних вами ставок, обсяг доходу (у разі його перевищення) за ставкою 15% та щомісячні платежі.
3. Фізичні особи — підприємці — платники єдиного податку III групи у податковій декларації окремо повинні показати обсяг доходу, оподаткований за кожною обраною ставкою, а у разі перевищення обсягу доходу — дохід, оподаткований за ставкою 15%.

У разі зміни податкової адреси, пов'язаної зі зміною адміністративного району, податкову декларацію та сплату єдиного податку ви повинні здійснити за попереднім місцем податкової адреси.

В подальшому, за наступні податкові (звітні) періоди, що настають за періодом, у якому буде подано до контролюючого органу заяву щодо зміни податкової адреси, подавати податкову декларацію та сплачувати податок потрібно до контролюючого органу за місцем своєї нової податкової адреси.

При самостійному виявленні платником податку помилки (помилки) у раніше поданій декларації такий платник податку може самостійно її (їх) виправити, уточнивши показники попередніх звітних

періодів і у звітній, і у новій звітній декларації за будь-який наступний період або подати уточнюючу декларацію.

Зауважте, єдиний податок, нарахований за перевищення обсягу доходу, сплачується у цей же строк – протягом 10 календарних днів після граничного терміну подання податкової декларації за податковий (звітний) квартал.

При самостійному припиненні своєї господарської діяльності платник податку буде сплачувати єдиний податок до останнього дня (включно) календарного місяця, в якому до контролюючого органу подано заяву щодо відмови від спрощеної системи оподаткування у зв'язку з припиненням діяльності.

У випадку, якщо контролюючий орган своїм рішенням анулював реєстрацію платника єдиного податку, платник податку повинен сплатити єдиний податок до останнього дня (включно) календарного місяця, в якому проведено таке анулювання.

Звільняються від сплати єдиного податку фізичні особи – підприємці – платники I та II груп протягом одного календарного місяця на рік на час відпустки, а також на період хвороби, підтвердженої копією листка непрацездатності, якщо вона триває 30 і більше календарних днів, за умови, що вони не використовують працю найманих працівників.

Зауважте, що помилково або надміру сплачені суми єдиного податку можна повернути. Зокрема, суми єдиного податку, сплачені наперед (авансом) за час відпустки або хвороби, за заявою, складеною в довільній формі, підлягають зарахуванню в рахунок майбутніх платежів із цього податку.

РОЗДІЛ VI



Особливості сплати платниками єдиного податку інших податків і зборів

Платники єдиного податку – фізичні особи – підприємці звільняються від обов'язку нарахування, сплати та подання податкової звітності з таких податків:

- податку на доходи фізичних осіб;
- податку на додану вартість (крім платників єдиного податку за ставкою 2%);
- податку на майно в частині земельного податку (крім земельного податку за земельні ділянки, що не використовуються для господарської діяльності).

Для фізичних осіб – підприємців – платників єдиного податку сплата інших податків, установлених для фізичних осіб – підприємців Податковим кодексом України, залишається обов'язковою. Нарахування, сплата та подання звітності з таких інших податків здійснюється у загальному порядку.

Також платниками єдиного податку на загальних підставах сплачуються податки, збори та митні платежі у разі ввезення товарів на митну територію України.

У цьому розділі розглянемо окремі особливості сплати інших податків фізичними особами – підприємцями – платниками єдиного податку.

6.1. Оподаткування доходів найманих працівників

У разі наявності у фізичної особи – підприємця – платника єдиного податку I-III груп найманих працівників такий платник утримує встановлені українським законодавством податки на доходи, виплачені ним на користь фізичної особи, яка перебуває з цим платником у трудових або цивільно-правових відносинах.

Фізичні особи – підприємці – платники єдиного податку I-III груп звільняються від обов'язку нарахування, сплати та подання податкової звітності з податку на доходи фізичних осіб (ПДФО) у частині доходів (об'єкта оподаткування), що отримані в результаті господарської діяльності та оподатковані за правилами спрощеної системи.

Однак, якщо фізична особа – підприємець – платник єдиного податку у своїй діяльності використовує працю найманих працівників, вона виступає податковим агентом і тому повинна нараховувати, утримувати та перераховувати до бюджету ПДФО з виплачених найманим працівникам доходів.

Оскільки об'єкт оподаткування військовим збором з 01.01.2015 повністю ідентичний об'єкту оподаткування ПДФО, то фізичною особою – підприємцем – платником єдиного податку I-III груп повинен

нараховуватись та утримуватись військовий збір на доходи, виплачені нею на користь фізичної особи, яка перебуває з цим платником у трудових або цивільно-правових відносинах.

Сплачуються ПДФО і військовий збір за місцем податкової адреси підприємця (місцем реєстрації).

Якщо фізична особа — підприємець — платник єдиного податку I-III груп додатково сама є найманим працівником, то податковим агентом виступає роботодавець, який повинен нараховувати, утримувати та перераховувати до бюджету ПДФО і військовий збір із доходів, виплачених фізичній особі — підприємцю — платнику єдиного податку I-III груп.

Якщо фізична особа — підприємець — платник єдиного податку I-III груп використовує працю найманих працівників (трудові відносини за основним чи не за основним місцем роботи або цивільно-правові відносини), то на виплачені їм доходи поширюються норми законодавства щодо сплати єдиного соціального внеску. Нарахування та сплата єдиного соціального внеску у такому випадку здійснюється у загальному порядку.

6.2. Податок на додану вартість

У разі обрання фізичною особою — підприємцем — платником єдиного податку III групи ставки оподаткування єдиним податком у розмірі 2%, такий платник одночасно реєструється платником податку на додану вартість і сплачує цей податок на загальних підставах.

6.3. Плата за землю

Фізична особа — підприємець — платник єдиного податку може не сплачувати земельний податок лише за ті земельні ділянки, які вона використовує для провадження господарської діяльності. За інші земельні ділянки потрібно сплачувати податок.

Зокрема, якщо платник єдиного податку здає в оренду будівлі, споруди або їх частини іншим суб'єктам господарювання, то у такому випадку за земельні ділянки під збудованими в оренду будівлями, спорудами або їх частинами земельний податок сплачуватиметься на загальних підставах.

Крім того, підприємець — фізична особа, що перебуває на спрощеній системі оподаткування, не звільняється від сплати орендної плати за земельні ділянки, орендодавцями яких є відповідні органи виконавчої влади чи органи місцевого самоврядування. При цьому розмір орендної плати за такі земельні ділянки, який повинен бути сплачений

до бюджету, не може бути меншим за 3% від розміру нормативної грошової оцінки земельної ділянки.

6.4. Єдиний соціальний внесок

Законодавство та нормативно-правова база, які регулюють нарахування та сплату єдиного соціального внеску, досить розгалужені і не є предметом висвітлення цього посібника. Законодавство з цього питання базується на нормах Закону України № 2464 від 8 липня 2010 року «Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування». Вивчення відповідної правової бази становитиме частину роботи підприємця. Ми дозволимо собі лише звернути увагу на деякі актуальні питання, які є специфічними для нарахування та сплати єдиного соціального внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування фізичними особами — підприємцями — платниками єдиного податку.

Фізичні особи — підприємці — платники єдиного податку є платниками єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування. Для таких платників (без використання праці найманих працівників) єдиний внесок нараховується на суми, що визначаються такими платниками самостійно, але не більше максимальної величини бази нарахування єдиного внеску (17 розмірів прожиткового мінімуму для працездатних осіб). При цьому сума єдиного внеску не може бути меншою за розмір мінімального страхового внеску. Розмір єдиного внеску складає 34,7%. Тобто за січень — листопад 2015 року мінімальна сума єдиного внеску складатиме 422,65 грн на місяць (1218,00 грн x 34,7%), а у грудні 2015 року — 478,17 грн (1378,00 грн x 34,7%).

Водночас за бажанням фізичні особи — підприємці — платники єдиного податку можуть на добровільних засадах брати участь у:

- загальнообов'язковому державному соціальному страхуванню у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності та витратами, зумовленими похованням (єдиний внесок установлюється у розмірі 36,6% визначеної для цієї категорії осіб бази нарахування єдиного внеску);
- загальнообов'язковому державному соціальному страхуванню від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, які спричинили втрату працездатності (єдиний внесок установлюється у розмірі 36,21% визначеної для цієї категорії осіб бази нарахування єдиного внеску).

У разі бажання зазначених осіб бути застрахованими за всіма видами загальнообов'язкового державного соціального страхування (пенсійним, на випадок безробіття, у зв'язку з тимчасовою втратою

працездатності та витратами, зумовленими похованням, від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, які спричинили втрату працездатності) єдиний внесок установлюється у розмірі 38,11% визначеної для цієї категорії осіб бази нарахування єдиного внеску.

Слід зауважити, що фізична особа — підприємець — платник єдиного податку I-III груп нараховує та сплачує єдиний внесок за кожен повний або неповний відпрацьований місяць. Місяць, в якому така особа набула право на пенсію за віком, відноситься до базового звітного періоду, за який сплачується єдиний внесок у розмірі, що визначається платником самостійно, але не менше мінімального страхового внеску. Зазначена особа звільняється від сплати єдиного внеску з місяця, що настає за датою призначення платнику пенсії. В подальшому така особа може бути платником єдиного внеску виключно за умови її добровільної участі в системі загальнообов'язкового державного соціального страхування.

Строки сплати єдиного соціального внеску

Платники єдиного податку I-III груп можуть сплачувати єдиний внесок на загальнообов'язкове державне соціальне страхування у вигляді авансового платежу в розмірі, який самостійно визначили, до 20-го числа кожного місяця поточного кварталу. При цьому суми єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування, сплачені у вигляді авансових платежів, ураховуються платником при остаточному розрахунку, який здійснюється ним за календарний квартал до 20-го числа місяця, що настає за кварталом, за який сплачується єдиний внесок на загальнообов'язкове державне соціальне страхування та не можуть бути менше мінімального страхового внеску за місяць.

Тобто, фізичні особи — платники єдиного податку мають сплатити єдиний внесок в цілому за календарний квартал до 20-го числа місяця, що настає за звітним кварталом.

Звітність з єдиного соціального внеску

Фізичні особи — підприємці, які обрали спрощену систему оподаткування, формують звіт виключно за свою діяльність (УВАГА! Не за діяльність найманих працівників) та подають його один раз на рік, до 10 лютого року, наступного за звітним періодом.

Фізичні особи — підприємці, які обрали спрощену систему оподаткування, звільняються від сплати єдиного внеску, якщо вони є пенсіонерами за віком або інвалідами та отримують відповідно до закону пенсію або соціальну допомогу. Звіт зазначеними особами не подається.

6.5. Використання касових апаратів платниками єдиного податку

Платники єдиного податку I-III груп повинні здійснювати розрахунки за відвантажені товари (виконані роботи, надані послуги) виключно у грошовій формі (готівковій та/або безготівковій). Враховуючи зазначене, фізичній особі, яка обрала спрощену систему оподаткування, слід мати на увазі деякі обставини, пов'язані з використанням касових апаратів. До початку 2015 року законодавство про використання касових апаратів не стосувалось платників єдиного податку. Проте зміни, прийняті наприкінці 2014 року, передбачають обов'язкове застосування реєстраторів розрахункових операцій (далі – РРО) фізичними особами – підприємцями – платниками єдиного податку II та III груп.

Зазначені зміни для платників єдиного податку III групи набирають чинності з 1 липня 2015 року, а для платників єдиного податку II групи – з 1 січня 2016 року. Це означає, що обов'язок фізичної особи – підприємця – платника єдиного податку III групи застосовувати РРО виникатиме лише з 1 липня 2015 року, а для платників єдиного податку II групи – з 1 січня 2016 року.

Податковим кодексом України передбачене звільнення від застосування РРО для платників єдиного податку II та III груп (фізичні особи – підприємці) при здійсненні діяльності на ринках, при продажу товарів дрібнороздрібної торговельної мережі через засоби пересувної мережі, а також платників єдиного податку I групи. Інших винятків для платників єдиного податку щодо обов'язку використання РРО законодавець не передбачив.

Українське законодавство та нормативно-правова база використання РРО досить розгалужені і не є предметом висвітлення цього посібника. Якщо ви вважаєте, що повинні використовувати касовий апарат у своїй діяльності, то вивчення відповідної правової бази його застосування, як і технічних особливостей будови касових апаратів, становитиме частину вашої роботи. Звертаємо увагу на деякі особливості регулювання питання щодо використання РРО.

Законодавство щодо використання РРО ґрунтується на нормах Закону України № 265/95-ВР від 06.07.1995 «Про застосування реєстраторів розрахункових операцій у сфері торгівлі, громадського харчування та послуг», який визначає правові засади застосування РРО і дія якого поширюється на усі суб'єкти господарювання, їх господарські одиниці та представників (уповноважених осіб) суб'єктів господарювання, що здійснюють розрахункові операції у готівковій та/або безготівковій формі. Встановлення норм щодо

застосування РРО в інших законах, крім Податкового кодексу України, не допускається.

Загальне правило роботи суб'єктів господарювання з готівкою (крім випадку реалізації продукції власного виробництва у касах виробників) полягає в наступному: суб'єкти господарювання, які здійснюють розрахункові операції в готівковій та/або в безготівковій формі (із застосуванням платіжних карток, платіжних чеків, жетонів тощо) при продажу товарів (наданні послуг) у сфері торгівлі, громадського харчування та послуг, а також операції з прийняття готівки для подальшого її переказу, зобов'язані, зокрема:

- проводити розрахункові операції на повну суму покупки (надання послуги) через зареєстровані, опломбовані в установленому порядку та переведені у фіскальний режим роботи РРО з роздрукуванням відповідних розрахункових документів, що підтверджують виконання розрахункових операцій, або у випадках, передбачених цим Законом, із застосуванням зареєстрованих у встановленому порядку розрахункових книжок;
- застосовувати реєстратори розрахункових операцій, що включені до Державного реєстру реєстраторів розрахункових операцій, з додержанням встановленого порядку їх застосування.

Важливим документом, що регулює діяльність суб'єктів господарювання щодо використання РРО, з яким необхідно ознайомитися при роботі з касовим апаратом, є Положення про форму та зміст розрахункових документів, затверджене наказом Державної податкової адміністрації України № 614 від 01.12.2000, зареєстроване в Міністерстві юстиції України 05.02.2001 за № 105/5296.

Зазначене Положення містить вимоги до змісту розрахункових документів, визначає їх обов'язкові реквізити. У разі відсутності хоча б одного з обов'язкових реквізитів документ не є розрахунковим. Розрахункові документи, що друкуються РРО на паперовому носії, можуть містити додаткові дані про проміжний підрахунок загальної суми за чеком, суму решти та інші дані, зокрема інформацію, яка визначена технічними вимогами до спеціалізованих РРО.

6.6. Зовнішньоекономічна діяльність

Законодавство та нормативно-правова база, що регулюють зовнішньоекономічну діяльність, є ще одним важливим питанням, вивчення якого становитиме собою частину роботи приватного підприємця — платника єдиного податку I-III груп, якщо ним проводяться експортно-імпортні операції. Законодавство з цього питання не є предметом висвітлення цього посібника. Як і у попередніх підрозділах, звернемо

увагу лише на деякі питання, актуальні для фізичних осіб — підприємців — платників єдиного податку I-III груп.

При ввезенні товарів на митну територію України платником єдиного податку митні платежі сплачуються на загальних підставах. Проте варто зважати на певну особливість митного законодавства.

Порядок пропуску та оподаткування товарів, що переміщуються через митний кордон України фізичними особами, визначено розділом XII Митного кодексу України, але якщо товар везеться фізичною особою у зв'язку зі здійсненням нею підприємницької діяльності, то митне оформлення здійснюється в порядку, встановленому для підприємств. Положення розділу XII в такому випадку не застосовуються.

Отже, переміщення товарів фізичними особами — підприємцями — платниками єдиного податку I-III груп із метою реалізації їх підприємницької діяльності здійснюється на загальних умовах, установлених для підприємств, зі сплатою всіх митних платежів, а також із поданням документів про здійснення заходів нетарифного регулювання.

Для здійснення митного оформлення товарів на митниці перш за все необхідно:

- до видів діяльності фізичної особи — підприємця внести вид «зовнішньоекономічна діяльність»;
- відкрити валютні рахунки в банку;
- пройти акредитацію в митниці за місцем реєстрації.

Однак слід усвідомлювати, що на практиці досить часто важко розмежувати речі, які фізична особа провозить через митницю, на ті, що використовуватимуться, та на ті, що не використовуватимуться у підприємницькій діяльності.

РОЗДІА VII



Відповідальність за порушення правил роботи на єдиному податку

Платники єдиного податку несуть відповідальність за правильність обчислення, своєчасність та повноту сплати сум єдиного податку, а також за своєчасність подання податкових декларацій.

Таблиця 2

Відповідальність за порушення правил застосування спрощеної системи оподаткування

№ п/п	Правопорушення	Відповідальність
1	Перевищення граничного обсягу доходу	Сплата за ставкою в розмірі 15% від суми перевищення граничного обсягу доходу; перехід на іншу групу єдиного податку з наступного кварталу (II чи III групу) або позбавлення права працювати на єдиному податку з наступного кварталу, в якому допущено таке перевищення; перехід на загальну систему оподаткування (III група)
2	Проведення діяльності, не зазначеної у реєстрі платників єдиного податку	Сплата за ставкою в розмірі 15% від доходу, отриманого від таких операцій; позбавлення права працювати на єдиному податку з наступного звітного періоду, в якому здійснювалися такі види діяльності
3	Здійснення видів діяльності, які не дають права застосовувати спрощену систему оподаткування	Сплата за ставкою в розмірі 15% від доходу, отриманого від таких видів діяльності; позбавлення права працювати на єдиному податку з наступного звітного періоду, в якому здійснено заборонені види діяльності
4	Здійснення видів діяльності, не передбачених для платників єдиного податку I, II груп	Сплата за ставкою в розмірі 15% від доходу, отриманого від такої діяльності; позбавлення права працювати на єдиному податку з наступного звітного кварталу, в якому здійснено таку діяльність
5	Застосування іншого способу розрахунків, ніж грошовий	Сплата за ставкою в розмірі 15% від доходу, отриманого за такими операціями; позбавлення права працювати на єдиному податку з наступного звітного періоду, в якому допущено такий спосіб розрахунків
6	Перевищення допустимої чисельності найманих працівників	Позбавлення права працювати на єдиному податку з наступного кварталу, в якому допущено таке перевищення
7	Невідповідність вимогам організаційно-правових форм	Позбавлення права працювати на єдиному податку з наступного кварталу, в якому відбулася зміна організаційно-правових форм
8	Наявність податкового боргу протягом двох послідовних періодів	Позбавлення права працювати на єдиному податку в останній день другого з двох послідовних кварталів

Відповідальність за несвоєчасну або неповну сплату податків та зборів

№ п/п	Правопорушення	Відповідальність
1	Несплата (неперерахування) в установлені строки суми єдиного податку (I, II групи)	Штраф у розмірі 50% ставки єдиного податку
2	Несплата (неперерахування) суми єдиного податку протягом двох послідовних кварталів	Позбавлення права працювати на єдиному податку
3	Несплата в установлені строки задекларованих сум єдиного податку при затримці до 30 календарних днів включно, наступних за останнім днем строку сплати (III група)	Штраф у розмірі 10% від несплаченої суми податкового зобов'язання
4	Несплата в установлені строки задекларованих сум єдиного податку при затримці понад 30 календарних днів включно, наступних за останнім днем строку сплати (III група)	Штраф у розмірі 20% від несплаченої суми податкового зобов'язання
5	Ненарахування, неутримання та/або несплата (неперерахування) податків податковим агентом (несплата ПДФО, несплата при виплаті доходів іншим фізичним особам)	Штраф у розмірі 25% суми податку, що підлягає нарахуванню (сплаті) до бюджету, при повторному правопорушенні – 50%, при третьому та більше – 75%
6	Несплата (неперерахування) або несвоєчасна сплата (несвоєчасне перерахування) ЄСВ	Штраф у розмірі 20% своєчасно не сплачених сум ЄСВ (до 01.01.2015 — 10%)

Відповідальність за несвоєчасне або неповне подання звітності, подання звітності з недостовірними даними

№ п/п	Правопорушення	Відповідальність
1	Неподання або несвоєчасне подання податкової декларації	Штраф в розмірі 170 грн за кожне неподання або несвоєчасне подання, при повторному правопорушенні протягом року – 1020 грн
2	Перекирчування (недостовірність) даних податкової декларації, що призвело до зниження суми єдиного податку (III група)	Штраф у розмірі 25% від суми недоплати, при повторному правопорушенні протягом 1095 днів – 50% від суми недоплати
3	Неподання, подання з порушенням установлених строків, подання у неповному обсязі, з помилками податкової звітності про суми доходів, нарахованих (сплачених) на користь платника податків, суми утриманого з них податку, а також суми отриманої оплати від фізичних осіб, що призвели до зменшення та/або збільшення податкових зобов'язань та/або до зміни статусу платника податку	Штраф у розмірі 510 грн, при повторному порушенні протягом року – 1020 грн
4	Неподання, несвоєчасне подання, подання не за встановленою формою звітності з ЄСВ	Штраф у розмірі 170 грн за кожне неподання, несвоєчасне подання або подання не за встановленою формою, при повторному порушенні протягом року – 1020 грн
5	Перекирчування (недостовірність) даних звітності з ЄСВ, що призвело до їх заниження / донарахування ЄСВ	Штраф у розмірі 10% за кожен базовий звітний період, за який донараховано ЄСВ, але не більше ніж 50% від суми донарахованого ЄСВ

Відповідальність за самостійне виправлення помилок та інші порушення

№ п/п	Правопорушення	Відповідальність
1	Самостійне, до початку перевірки, виявлення та виправлення помилки за минулі періоди шляхом подання уточнюючого розрахунка і сплати штрафу	Штраф у розмірі 3% від суми недоплати до подання уточнюючого розрахунка
2	Самостійне, до початку перевірки, виявлення та виправлення помилки за минулі періоди шляхом включення суми недоплати до декларації, поданої за період, наступний за періодом виявлення помилки	Штраф у розмірі 5% від суми недоплати з відповідним збільшенням загальної суми грошового зобов'язання
3	Неведення або неналежне ведення Книги обліку доходів і витрат	Штраф у розмірі від 3 до 8 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян – 51-136 грн
4	Неналежне ведення бухгалтерської документації, на підставі якої нараховується ЄСВ	Штраф у розмірі від 8 до 15 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян – 136-255 грн

Штрафні санкції при перевірці застосовуються незалежно від дати правопорушення, в розмірах, передбачених законодавством, що діють на день прийняття рішень про застосування санкцій, але не пізніше закінчення 1095 дня, що настає за останнім днем граничного строку подання податкової декларації та/або граничного строку сплати грошових зобов'язань.

Якщо у платника податків виявлено більш ніж одне порушення законодавства, штрафні санкції застосовуються окремо за кожне вчинене порушення.

Строки давності щодо нарахування єдиного соціального внеску, застосування та стягнення сум недоїмки, штрафів та нарахованої пені не застосовуються.

Сплатити податкові зобов'язання підприємець повинен протягом 10 календарних днів, наступних за днем отримання податкового повідомлення-рішення. Винятком є випадки, коли платник податку починає процедуру оскарження рішення контролюючого органу.

Благодійна організація «Центр комерційного права» (ЦКП, www.commerciallaw.com.ua) здійснює широкий спектр програм, націлених на реформування законодавства України, системне удосконалення правової бази та її інфраструктур. Центр розпочав свою роботу у 2000 році спочатку як один із найуспішніших проектів Агентства США з міжнародного розвитку (USAID), а з 2003-го — як українська громадська організація.

Розробка законопроектів, моніторинг та експертиза нормативно-правових актів, гармонізація законодавства України з законодавством Європейського союзу, підвищення кваліфікації суддів, юристів державного та приватного секторів, правова просвіта підприємців, чисельні публікації, громадські обговорення, конференції, круглі столи — такими є напрями діяльності Центру заради удосконалення правової бази та ефективної системи правового захисту громадян України.



Асоціація платників податків України (АППУ, <http://www.appu.org.ua>) — добровільна неприбуткова та неполітична всеукраїнська громадська організація, створена на основі єдності інтересів громадян для спільної реалізації їхніх прав і свобод, на засадах добровільності та рівноправності, з метою представництва і захисту прав, економічних, соціальних, інших інтересів платників податків на місцевому, регіональному, галузевому, всеукраїнському рівнях, а також з метою координації та консолідації дій її членів у сфері соціально-трудових та економічних відносин.

Офіційне проголошення створення Всеукраїнської громадської організації «Асоціація платників податків України» відбулося 27 листопада 1998 року на установчому з'їзді, а 22 лютого 1999-го організацію було зареєстровано Міністерством юстиції України. 22 листопада 2013 року АППУ відзначила 15-річний ювілей своєї діяльності.

Головна місія АППУ полягає у забезпеченні захисту прав та законних інтересів її членів, поліпшенні підприємницького клімату в країні, розвитку партнерських відносин між владою і бізнесом, підвищенні соціальної відповідальності платників податків.

Підписано до друку 29.04.2015 р.
Формат 148x210мм. Обсяг 48 сторінок. Наклад 1700 прим.
Замовлення №113 від 27.04.2015

Видавець і виготовлювач: ТОВ "АДЕФ-ПРИНТ"
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи Серія ДК № 4606 від 28.08.2013
01030, Київ, вул. Б. Хмельницького, 32, оф. 40а
тел.: (044) 284-08-60, факс: (044) 284-08-50
e-mail: adef@adef.com.ua
www.adef.com.ua